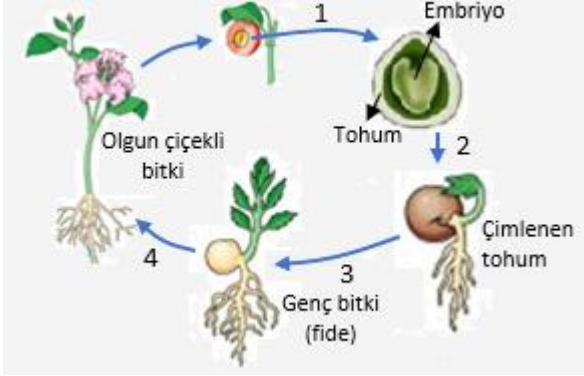

BİTKİLERDE EŞEYLİ ÜREME (ÇİÇEĞİN YAPISI VE ÇİÇEK ÇEŞİTLERİ)

-Çiçekli bir bitkinin yaşam döngüsü: Çiçekli bir bitkinin çiçek açmasından yeni bir bitkinin oluşup gelişmesine kadar olan olaylar dizisine bitkinin hayat döngüsü denir.

1. Döllenmeden sonra tohum oluşur, tohum meyveye dönüşür.
2. Tohum çimlenir. www.biyolojiportali.com
3. Genç bitki gelişir.
4. Genç bitkiler de zamanla olgun bitkilere dönüşür.

Şekil: Çiçekli bir bitkinin yaşam döngüsü

-Çiçek, kapalı tohumlu bitkilerde üreme organıdır. Bitkinin ana gövdesinin uç kısmında ya da yan dalların üzerinde bulunur.

Çiçekler bitkide sınırsız büyüyen vejetatif sürgünlerin aksine sınırlı büyüyen sürgünlerdir.

-Tohumlu bitkiler açık tohumlu ve kapalı tohumlu olmak üzere iki alt bölüme ayrılır. Açık tohumlu bitkilerde üreme organına **kozalak** denir.

Erkek kozalak

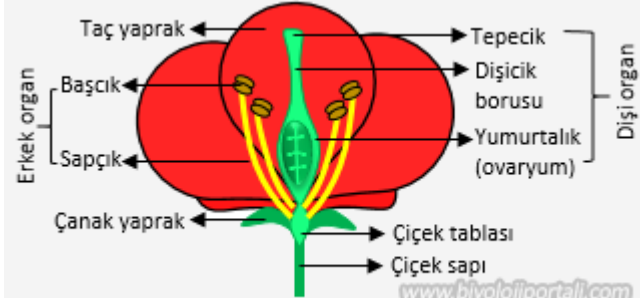

Dişi kozalak

-Çiçeğin Yapısı

-Çiçek sapının ucunda çiçek tablası olarak bilinen genişlemiş bir yapı yer alır.

-Çiçek, dıştan içe doğru çanak yapraklar, taç yapraklar, erkek ve dişi organlardan oluşur.

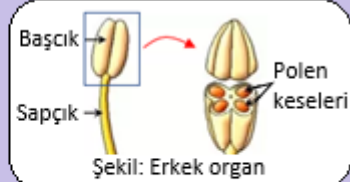
Şekil: Tam çiçeğin yapısı

Çiçek tablası: Çiçeğin üreme organlarını taşır. Üremeye doğrudan katılmaz.

Çanak yaprak: Çiçeğin en dışında yer alan, çoğunlukla yeşil renkte olan ve tomurcuk halindeyken iç kısımdaki organları korumakla görevli kısım olup, bazı bitkilerde fotosentez yapabilir. Üremede görevi yoktur.

Taç yaprak: Genellikle renkli ve kokulu tek ya da birkaç sıralı yapraklardır. Böcekleri ve diğer tozlaştırıcıları kendine çekerek tozlaşmaya yardımcı olur. Ayrıca iç kısımlardaki yapıları da korur.

Erkek organ: Sapçık ve başçık olmak üzere iki kısımdan oluşur. Başçıkların her biri sapçıkla çiçek tablasına bağlanmıştır. Başçık polenlerin toplandığı kısımdır. Polen keseleri burada bulunur.

Şekil: Erkek organ

Başçığın kesiti alındığında dört bölmeli bir yapı göze çarpar. Bölmelerin her birinde polen keseleri bulunur. Polen keseleri polenleri üretir.

Dişi organ: Çiçeğin içte kalan son bölümüdür.

-Dişi organı meydana getiren değişime uğramış yapraklara meyve yaprağı denir.

-Bir çiçek bir veya daha fazla dişi organa sahip olabilir.

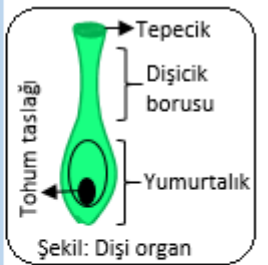
Dişi organ üç bölümden oluşur;

1. Yumurtalık (ovaryum): Dişi organın alt kısmında bulunan genişlemiş yapıdır.

İçinde tohuma dönüşecek tohum taslakları bulunur. Bunların sayısı türe göre değişir.

2. Dişicik borusu: Yumurtalığın tepeciğe kadar uzanan boyun kısmıdır. Polen tüpü burada gelişir.

3. Tepeciği: Dişicik borusunun üstünde bulunan, polenlerin tutunduğu ve çimlendiği nemli, yapışkan kısımdır.

Şekil: Dişi organ

-Çiçek türleri:

-Tam çiçek: Çanak yaprak, taç yaprak, erkek ve dişi organı birlikte bulunduran çiçeklere **tam çiçek (erselik)** denir.

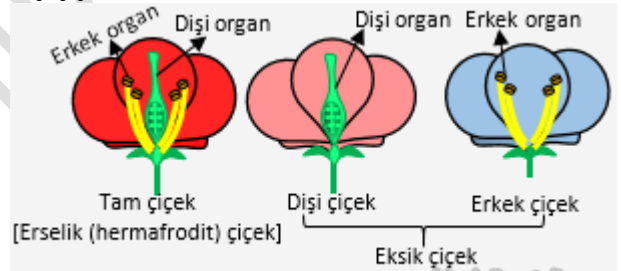
-Kiraz, elma, şeftali, bezelye, çilek vb.

-Eksik çiçek: Bir çiçek bu dört temel kısımdan bir veya daha fazlası eksik ise buna **eksik çiçek** denir.

-Çiçekler ayrıca üreme organlarının bulunup bulunmamasına göre de sınıflandırılır.

-Hermafrodit=erselik (tam) çiçek: Hem dişi hem de erkek organlara sahip çiçeklerdir. Tam çiçekler, dört tip çiçek organına sahip olduğundan daima çift eşeyli (biseksüel) dir. Ancak çanak ya da taç yaprakları bulunmayan bir eksik çiçek de çift eşeyli olabilir. Bunlara **hermafrodit çiçek** denir.

-Tek eşeyli çiçek (eksik çiçek): Sadece erkek organ bulunduran çiçeklere **erkek çiçek**, sadece dişi organ bulunduran çiçeklere de **dişi çiçek** adını alır.

Şekil: Çiçek türleri www.biyolojiportali.com

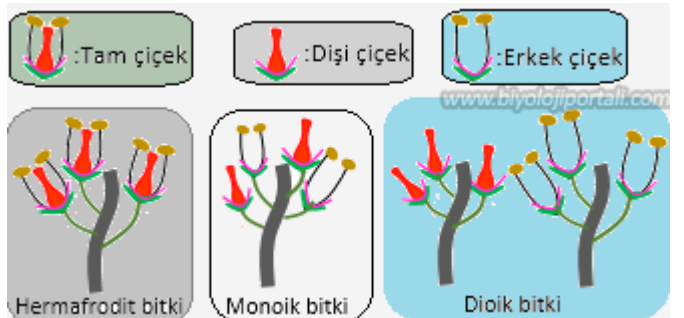
-Erkek ve dişi çiçekler aynı ya da farklı bitkiler üzerinde yer alabilir.

-Eğer erkek ve dişi çiçekler aynı bitki üzerinde bulunuyorsa, buna **tek evcikli (monoik) bitki** denir.

Örnek: Meşe, mısır, ceviz, fındık, kavun, karpuz vb. Bir mısır bitkisinin koçanı dişi çiçek kümesinden, püsküller ise erkek çiçeklerden oluşur.

-Eğer erkek ve dişi çiçekler farklı bitkiler üzerinde bulunuyorsa, buna da **iki evcikli (dioik) bitki** denir.

Örnek: Hurma, söğüt, kavak, incir, kivi vb.

Şekil: Çiçek durumuna göre bitki çeşitleri